
FORORD

Unaturlige fortællinger

Dette nummer af *K&K* handler om fortællinger og mere specifikt om fortællinger, som man kan kalde unaturlige. For at forstå relevansen af betegnelsen “unaturlige fortællinger” er det nyttigt at sammenligne med dens modsætning; naturlige fortællinger. Her vil vi især nævne to opfattelser:

Den ene, generelle, angår i bred forstand definitioner af “fortælling”, som har en mimetisk bias og anser normale, realistiske tekster for at være prototypiske fortællinger (f.eks. Prince 1987, Phelan 2007, Herman 2009). Dvs., at de mener, at alle fortællinger som udgangspunkt er baseret på og modelleret over den verden, vi lever i.

Den anden, snævrere, er knyttet til Monika Fluderniks beskrivelser i det banebrydende værk *Towards a Natural Narratology* (1996) og anser naturlige fortællinger for at være de dagligdags, konversationelle fortællinger, som vi fortæller til hinanden. Denne opfattelse har udløst en udbredt tendens til at beskrive og analysere alle fortællinger med rekurs til den mundtlige fortællings naturlige fortællesituation. Det gør man ud fra den antagelse, at fortællinger, uanset om de er fiktive eller ikke-fiktive, litterære eller ikke-litterære, fundamentalt adlyder samme regler. En sådan antagelse ligger under tilgangene i dominerende paradigmer som kognitiv narratologi (Herman 2004, 2009), lingvistisk narratologi (Fludernik 1996, 2004) og til dels retorisk narratologi (Phelan 2005, 2007), særligt i disse traditioners amerikanske versioner. Effekten heraf har været tosidet, idet der er blevet frigjort et potentiale, hvormed frugtbare indsigter og opdagelser i fortællingens virkemidler har ladet sig formulere, mens de henholdsvis kognitive, lingvistiske, og retoriske forståelsesrammer samtidig har begrænset muligheden for at tage den fulde konsekvens af de forskelle, som i visse henseender eksisterer mellem de konversationelle hverdagsfortællinger, som Fludernik kalder “naturlige”, og andre former, som man lidt groft kunne kalde “unaturlige”.

Uanset om det gælder fortælleteoretiske kernetermer som plot, temporalitet, fortællesituation eller andre som varighed, fabula og sjuzhet, frekvens og udsigelse, så indeholder stort set alle håndbøger og opslagsværker altovervejende mimetiske eksempler, mens f.eks. den eksperimentelle fiktion, traumefortællingens,

postmodernismens (og dele af modernismens og avantgardens), den aristofaniske komedies, vidnesbyrdets og en række andre centrale fortælleformers særlige modi og muligheder forbigås.

Ved at fokusere på disse og andre “unaturlige” fortællingers muligheder håber vi med nummeret at kunne bidrage til et teoretisk, empirisk og metodisk mod-svar til dominerende forklaringsparadigmer. Bidragsyderne beskæftiger sig med f.eks. fortællinger med impersonal udsigelse, fortællinger som overskrider non-kontradiktionsprincippet, om at to hinanden udelukkende muligheder ikke begge kan være sande samtidig, og fortællinger med en udsigelse, en protagonist, eller en verden, der adskiller sig fra, hvad der er fysisk, logisk eller psykologisk muligt i den virkelige verden. Der er også artikler om du-fortællinger og fortællinger med omvendt temporalitet.

Nummeret som helhed bidrager både til at belyse de måder, hvorpå mærkelige, innovative, eksperimenterende og unaturlige teknikker udfordrer mimetiske forståelser, og til en undersøgelse af sådanne fortællingers betydning for vores mere generelle opfattelse af, hvad en fortælling er og kan. Dvs., at genstandsfeltet spænder fra decideret anti-mimetiske tekster til de mindre flagrante, men nok så interessante unaturlige træk ved f.eks. traditionelle, realistiske tekster. Vi håber dermed, at nummeret også bidrager til en gentænkning af litterær realisme samt med nye perspektiver på fortællende poesi og på eksperimenterende tekster fra forskellige litterære perioder.